ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΣΕΕ

Τεύχος 197, Σεπτέμβριος 2012

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΣΥΝΤΑΞΗΣ

Η κεντρική επιδίωξη της Έκθεσης για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση του έτους 2012, συνίσταται στην αξιολόγηση των ασκούμενων πολιτικών 2010-2012 και των επιπτώσεών τους στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, τις εξελίξεις στους μισθούς, το κόστος εργασίας, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, τις προϋποθέσεις και τις δυνατότητες μιας εναλλακτικής οικονομικής πολιτικής, τον χαρακτήρα της οικονομικής ανασυγκρότησης και τον ρόλο των επιχειρήσεων δημοσίου συμφέροντος, τις δημοσιονομικές εξελίξεις, την απασχόληση και την ανεργία, τις εργασιακές σχέσεις, τις εξελίξεις στις δαπάνες και τις παροχές υγείας καθώς και στην κοινωνική ασφάλιση.

Συνίσταται επίσης, στην κατανόηση του αδιεξόδου των ασκούμενων πολιτικών «εσωτερικής υποτίμησης, λιτότητας, ανεργίας, ελεγχόμενης χρεοκοπίας» και τον σχεδιασμό πολιτικών για την αποκατάσταση της τάξης των κοινωνικών αναγκών, ενίσχυσης των μισθών και των δημόσιων και κοινωνικών δαπανών και όχι της τάξης του κέρδους, στο πλαίσιο ενός νέου αναπτυξιακού υποδείγματος και ενός σύγχρονου προγράμματος οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας. Η ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ σε αυτό το τεύχος παρουσιάζει τα συμπεράσματα της Έκθεσης καθώς και τις δραστηριότητες του ΙΝΕ το τελευταίο διάστημα.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ • ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΓΣΕΕ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Γιάννης Παναγόπουλος
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ: Σάββας Ρομπόλης, Γιάννης Κουζής, Πέτρος Λινάρδος - Ρυλμόν, Βασίλης Παπαδόγαμβρος
ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ: Σάββας Ρομπόλης
ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ: Γ. Κολλιάς, Δ. Κατσορίδας
ΓΡΑΦΕΙΑ: Ιουλιανού 24 Αθήνα, Τηλ: 210 8202247, Fax: 210 8202202
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ: www.inegsee.gr • **ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:** vpetrak@inegsee.gr
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΡΑΓΩΓΗ: ΚΑΜΠΥΛΗ, Αντιγόνης 60, Τηλ: 210 5156820, Fax: 210 5156811

ΣΥΝΟΨΗ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΩΝ

Η Κεντρική επιδίωξη της Έκθεσης για την Ελληνική Οικονομία και την απασχόληση του έτους 2012 συνίσταται:

- ***στην αξιολόγηση των ασκούμενων πολιτικών 2010-2012 και των επιπτώσεών τους στην ελληνική οικονομία και κοινωνία***
- ***τις προϋποθέσεις και τις δυνατότητες μιας εναλλακτικής οικονομικής πολιτικής.***

επιμέλεια: Γιώργος Κρητικίδης

Τα νέα μέτρα λιτότητας (Μνημόνιο 2) που περιλαμβάνονται στο μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο στρατηγικής 2012-2015 και αποβλέπουν στην εξοικονόμηση πόρων 6,5 δις ευρώ κατά το 2011 και 22 δις ευρώ κατά την περίοδο 2012-2015 (11,7 δις ευρώ 2013-2014), χαρακτηρίζονται από κοινωνική - εργασιακή αναλγησία, υφεσιακή προσήλωση, έκρηξη της ανεργίας (αποσύρονται πόροι από την πραγματική οικονομία χωρίς να εισρέουν αντίστοιχοι ή περισσότεροι χρηματοδοτικοί πόροι για την ανάπτυξη και την ανασυγκρότηση της ελληνικής οικονομίας) καθώς και από βάθος σύγχυσης και αδιεξόδων. Αυτό γιατί **η εξασφάλιση των προβλεπόμενων πόρων** αντί να εστιάζεται στην καταπολέμηση της εκτεταμένης φοροδιαφυγής, φοροαποφυγής, φοροκλοπής και εισφοροδιαφυγής, επικεντρώνεται στην αύξηση της φορολογικής επιβάρυνσης των μισθωτών και συνταξιούχων στην μείωση των μισθών, των συντάξεων και των κοινωνικών επιδομάτων, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την επιδείνωση του βιοτικού τους επιπέδου, την μείωση της ζήτησης και την συνέχιση της υφεσιακής κατάστασης της ελληνικής οικονομίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι μόνο οι συνταξιούχοι θα κληθούν να καταβάλουν 4 δις ευρώ μέχρι το 2015, ενώ ήδη έχουν καταβάλει 2 δις ευρώ (1,5 δις ευρώ από την κατάργηση της 13ης και 14ης σύνταξης και 500 εκατ. ευρώ από την ειδική εισφορά που κατέβαλαν το 2010 οι συνταξιούχοι με επίπεδο συντάξεων άνω των 1.400 ευρώ τον μήνα).

Από την άποψη αυτή είναι **χαρακτηριστικά τα στοιχεία** που προκύπτουν από έκθεση του ΟΟΣΑ (OCDE, Ιούνιος 2012) σύμφωνα με τα οποία «τα πραγματικά εισοδήματα των ελλήνων το 2011 υπέστησαν σημαντική μείωση κατά 25,3% από την συνολική επιβάρυνση στην οποία υπεβλήθησαν λόγω της δημοσιονομικής προσαρμογής». Παράλληλα, σύμφωνα με την Έκθεση του ΟΟΣΑ «η συνολική επιβάρυνση στην Ελλάδα επί του εργατικού κόστους διαμορφώνεται στο 37,8%

έχοντας αυξηθεί την τελευταία δεκαετία (2001-2011) σε σχέση με τον μέσο όρο των κρατών μελών του ΟΟΣΑ κατά περισσότερες από 4 ποσοστιαίες μονάδες. Ειδικότερα, η φορολογική επιβάρυνση στην Ελλάδα αυξήθηκε στο 35,6% των μικτών αμοιβών το 2011 από 34,3% το 2000, την στιγμή που ο μέσος όρος στα κράτη-μέλη του ΟΟΣΑ υποχώρησε στο 31,7% το 2011 από 33,3% το 2000. Υψηλότερη κατά 12% σε σχέση με τον μέσο όρο στην Ελλάδα είναι η επιβάρυνση στον μισθό του παντρεμένου εργαζόμενου με δυο παιδιά, καθώς διαμορφώνεται στο 37,8% το 2011 από 35,3% το 2000, την στιγμή όπου ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ υποχώρησε το 2011 στο 25,4% από 27,5% το 2000.

Πίνακας 1:
Φορολογική επιβάρυνση σε Ελλάδα και ΟΟΣΑ

ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ		
% μικτών αμοιβών	**2000**	**2011**
ΕΛΛΑΔΑ	**34,3%**	**35,6%**
ΟΟΣΑ	33,3%	31,7%
Διαφορά Ελλάδας - ΟΟΣΑ	**+1,0**	**+3,9**
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΒΑΡΥΝΣΗ εργαζόμενου με 2 παιδιά		
(% μικτών αμοιβών)	**2000**	**2011**
ΕΛΛΑΔΑ	**35,3%**	**37,8%**
ΟΟΣΑ	27,5%	25,4%
Διαφορά Ελλάδας - ΟΟΣΑ	**+7,8**	**+12,4**

Πηγή: *OCDE, Ιούνιος 2012*

Οι συντάκτες του δημοσιονομικού αυτού πλαισίου 2012 – 2015 (Ε.Ε. – ΕΚΤ-ΔΝΤ και κυβέρνηση), χωρίς να έχουν αξιολογήσει τα αρνητικά αποτελέσματα του Μνημονίου 1 και να αποδεχθούν την αποτυχία επίτευξης των στόχων του, συνεχίζουν να θεωρούν μεταξύ άλλων την εφαρμογή του Μνημονίου 2 (αντίστοιχων μέτρων και στόχων του Μνημονίου 1) ως απαραίτητη για την ανάκτηση της εμπιστοσύνης των αγορών, την μακροχρόνια βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους και την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας. Επιπλέον, **εκτιμούν** ότι μετά την αποτυχία του Μνημονίου 1 για την επιστροφή της ελληνικής οικονομίας στις αγορές του 2012, η ελληνική οικονομία θα επιστρέψει στις αγορές το 2014.

Πως όμως θα επιτευχθεί αυτός ο στόχος με την παράταση της ύφεσης, την αύξηση της ανεργίας, την μείωση της κατανάλωσης και την αβεβαιότητα μείωσης του δημόσιου ελλείμματος (17 δις ευρώ το 2011, 15 δις ευρώ το 2012, 11,5 δις ευρώ το 2013) και το δημόσιο χρέος να μην υποχωρεί κάτω από το 150% του ΑΕΠ το 2012 και να διαμορφώνεται το 2020 στο επίπεδο των 409 δις ευρώ (200% του ΑΕΠ), (ΟΟΣΑ 2011, ΙΝΕ 2011) και 120% του ΑΕΠ μετά την αναδιάρθρωση του χρέους των ιδιωτών;

Το αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων είναι ότι οι δανειστές μας με τον δανεισμό προς την χώρα μας 175 δις ευρώ (Μνημόνιο 1, 110 δις ευρώ, συν Μνημόνιο 2, 65 δις ευρώ) συνοδευόμενο από την εφαρμογή μέτρων λιτότητας εξασφαλίζουν την αποπληρωμή των δανειακών τους κεφαλαίων μέχρι το τέλος του 2012. Παράλληλα, μετά το 2013 σχεδιάζεται η συνέχιση της αποπληρωμής των δανειακών τους κεφαλαίων με τρίτο δάνειο ύψους 80 – 120 δις ευρώ από το ευρωπαϊκό ταμείο χρηματοδοτικής στήριξης και την εφαρμογή τρίτου Μνημο-

νίου με επιπλέον μέτρα λιτότητας. Όμως, μέχρι τότε η ελληνική οικονομία από πραγματική θα έχει μετεξελιχθεί σε εικονική.

Από την άποψη αυτή είναι ενδιαφέρον να σημειωθεί η αναφορά στελέχους (Olivier Blanchard, 2011) του ΔΝΤ, σύμφωνα με τον οποίο «το πρόγραμμα προσαρμογής στην Ελλάδα θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως δεκαετές. Στην διάρκεια των δέκα αυτών ετών θα αποτελούσε έκπληξη εάν το πρόγραμμα αυτό γνωρίζαμε ότι θα απέδιδε».

Παράλληλα, **οι συγχύσεις και τα αδιέξοδα** στα δημοσιονομικά μεγέθη, συνοδεύονται από αναπτυξιακά, κοινωνικά και ανταγωνιστικά αδιέξοδα της ελληνικής οικονομίας, αφού η μείωση των μισθών και ημερομισθίων τα τελευταία χρόνια στην Ελλάδα δεν επέφερε μείωση της ανεργίας και βελτίωση του επιπέδου ανταγωνιστικότητάς της. Αντίθετα, αυτό που έχει επιτευχθεί είναι η σημαντική αύξηση της κερδοφορίας, η παραγωγική και τεχνολογική υποβάθμιση της παραγωγικής της βάσης, η δημιουργία συνθηκών κοινωνίας 2/3 και η πλήρης απορρύθμιση των εργασιακών σχέσεων. Παράλληλα, κατά την περίοδο αυτών των δυσμενών εξελίξεων στην Ελλάδα, η Ευρώπη αποκτά ένα 28ο κράτος-μέλος ανεργίας ανάλογο σε πληθυσμό με την Ολλανδία (17,5 εκατ. άτομα) και η Ελλάδα με ένα εκατ. ανέργους απέκτησε μία νέα πόλη ανέργων ανάλογη σε πληθυσμό με το πολεοδομικό συγκρότημα Θεσ/κης. Τα νέα μέτρα της δανειακής σύμβασης μείωσης του κατώτατου μισθού κατά 22% που παρασύρει ολόκληρο το μισθολογικό και συνταξιοδοτικό οικοδόμημα του ιδιωτικού τομέα προς τα κάτω, μειώνει το εισόδημα των μισθωτών κατά τουλάχιστον τρεις μισθούς το χρόνο (από 751 ευρώ μειώνεται ο κατώτατος μισθός σε 586 ευρώ, όσο το 2005) και το εισόδημα των ανέργων κατά 3 ½ επιδόματα ανεργίας το χρόνο (από 461 ευρώ σε 356 ευρώ). Έτσι, εάν συσχετισθεί το νέο επίπεδο του κατώτατου μισθού με τις ετήσιες ώρες εργασίας, τότε η ωριαία αμοιβή στην Ελλάδα διαμορφώνεται σε 0,27 ευρώ, ενώ στην Πορτογαλία είναι 0,28 ευρώ και στην Ισπανία 0,38 ευρώ. Επίσης τα νέα αυτά μέτρα προκαλούν απώλειες εσόδων στα ασφαλιστικά ταμεία και στον Κρατικό Προϋπολογισμό της τάξης των 3,3 δις ευρώ, τις οποίες φιλοδοξούν να καλύψουν με την μείωση μεταξύ των άλλων, των κύριων και επικουρικών συντάξεων. Παράλληλα, μεταφέρονται πόροι από τους μισθωτούς του ιδιωτικού τομέα ύψους 4 δις ευρώ τον χρόνο προς τις επιχειρήσεις, τα οποία, κακώς, κατά την άποψη της Τρόικα, θα συμβάλλουν στην πραγματοποίηση προσλήψεων νέων εργαζομένων μειώνοντας την ανεργία και βελτιώνοντας το επίπεδο ανταγωνιστικότητας. Με άλλα λόγια, **ιδιωτικοποιούνται τα οφέλη και κοινωνικοποιούνται τα βάρη**, με αποτέλεσμα τα μέτρα αυτά να διακρίνονται τόσο για την αντικοινωνικότητα τους, όσο και για την ένταση της υφεσιακότητα τους. Γι' αυτούς ακριβώς τους λόγους υποστηρίζεται από έλληνες και ξένους αναλυτές ότι «το πρόγραμμα της Τρόικας για την Ελλάδα συγκροτήθηκε εξ' αρχής με εσφαλμένο τρόπο», με αποτέλεσμα η συνέχιση της ύφεσης, η καθίζηση της ελληνικής οικονομίας και η έκρηξη της ανεργίας να συνιστά επακόλουθο του προγράμματος και των μέτρων λιτότητας που συναποφάσισε η τρόικα και η ελληνική κυβέρνηση, με συνέπεια την διατήρηση των ελλειμμάτων, την επιδείνωση των συνθηκών κοινωνικής συνο-

χής και την επιβολή περισσότερων περικοπών «αγνοώντας θεμελιώδεις νόμους της οικονομικής βαρύτητας». Έτσι, μέσα **σε τέσσερα χρόνια η ελληνική οικονομία** μετεξελίχθηκε σε οικονομικό σχηματισμό υψηλού κινδύνου και φαύλου κύκλου, αφού η βαθύτερη ύφεση απαιτεί νέα μέτρα που δημιουργούν ελλείμματα και αυτά με την σειρά τους καταλήγουν σε νέες περικοπές δημόσιων και κοινωνικών δαπανών καθώς και μισθών και συντάξεων που θα οδηγήσουν κατά το 2012 σε περαιτέρω μείωση του ΑΕΠ (-7%) και επιδείνωση των οικονομικών και κοινωνικών μεγεθών, τα οποία έχουν υποχωρήσει κατά μια δεκαετία. Παράλληλα, **η αγοραστική δύναμη** του μέσου μισθού έχει υποχωρήσει στα επίπεδα του 2003 και των μειωμένων κατώτατων μισθών έχει υποχωρήσει στα επίπεδα της δεύτερης πενταετίας της δεκαετίας του 1970. Παρά τις **δυσμενείς αυτές εξελίξεις** η τρόικα επιμένει, ματαίως να αποδείξει το αλάνθαστο μιας ουσιαστικά και αποδεδειγμένα λανθασμένης πολιτικής που παρατείνει την ύφεση, διογκώνει την ανεργία και διευρύνει την καθίζηση της παραγωγικής, εισοδηματικής και κοινωνικής βάσης της χώρας. Κατά συνέπεια, αποδεικνύεται η αναγκαιότητα διαμόρφωσης ενός νέου μείγματος οικονομικής πολιτικής και επανεξέτασης του προτύπου ανάπτυξης στην Ελλάδα που **επεξεργάζεται** η Έκθεση για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση έτους 2012 καθώς και η εγκαθίδρυση στην ελληνική οικονομία συνθηκών οικονομικής ανασυγκρότησης και διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας (έρευνα, τεχνολογία, καινοτομία, ποιότητα παραγωγικής διαδικασίας, ποιότητα προϊόντων και υπηρεσιών, ποιότητα εισοδήματος και εργασιακών σχέσεων, κλπ). Διαφορετικά, **η ελληνική οικονομία και κοινωνία** θα περιθωριοποιηθεί και το επίπεδο ζωής των πολιτών θα επιδεινωθεί τουλάχιστον κατά 50% σε σχέση με αυτό του 2008. Από την άποψη αυτή είναι ενδιαφέρον να τονισθεί ότι το διακύβευμα για την έξοδο από την κρίση της ελληνικής οικονομίας δεν είναι λιτότητα ή χρεοκοπία που εμπλέκει σε φαύλο κύκλο μακροχρόνιου αδιεξόδου την χώρα μας. Αντίθετα, **το διακύβευμα** είναι ύφεση ή ανάπτυξη με λήψη αποτελεσματικών οικονομικά, αναδιανεμητικά και κοινωνικά μέτρων, προκειμένου να απεμπλακεί ο οικονομικός και κοινωνικός σχηματισμός στην Ελλάδα από την παράταση του αδιεξόδου και της ύφεσης.

Στο πλαίσιο αυτό, η **κεντρική επιδίωξη** της Έκθεσης για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση του έτους 2012, συνίσταται στην αξιολόγηση των ασκούμενων πολιτικών 2010-2012 και των επιπτώσεών τους στην ελληνική οικονομία και κοινωνία, τις εξελίξεις στους μισθούς, το κόστος εργασίας, την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, τις προϋποθέσεις και τις δυνατότητες μιας εναλλακτικής οικονομικής πολιτικής, τον χαρακτήρα της οικονομικής ανασυγκρότησης και τον ρόλο των επιχειρήσεων δημοσίου συμφέροντος, τις δημοσιονομικές εξελίξεις, την απασχόληση και την ανεργία, τις εργασιακές σχέσεις, τις εξελίξεις στις δαπάνες και τις παροχές υγείας καθώς και στην κοινωνική ασφάλιση.

Η κεντρική αυτή επιδίωξη της **Έκθεσης για την ελληνική οικονομία και την απασχόληση του έτους 2012**, σημαίνει την κατανόηση του αδιεξόδου των ασκούμενων πολιτικών «εσωτερικής υποτίμησης, λιτότητας, ανεργίας, ελεγχόμενης χρεοκο-

πίας» και τον σχεδιασμό πολιτικών για την αποκατάσταση της τάξης των κοινωνικών αναγκών, ενίσχυσης των μισθών και των δημόσιων και κοινωνικών δαπανών και όχι της τάξης του κέρδους, στο πλαίσιο ενός νέου αναπτυξιακού υποδείγματος και ενός σύγχρονου προγράμματος οικονομικής και κοινωνικής ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας.

Στην κατεύθυνση αυτής **της εναλλακτικής στρατηγικής** για την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης και ύφεσης καθώς και της προοπτικής ανάπτυξης διαμέσου των μισθών (wage led growth), στην Ελλάδα, τα πιο **σημαντικά συμπεράσματα** της Έκθεσης αναφέρονται στα εξής:

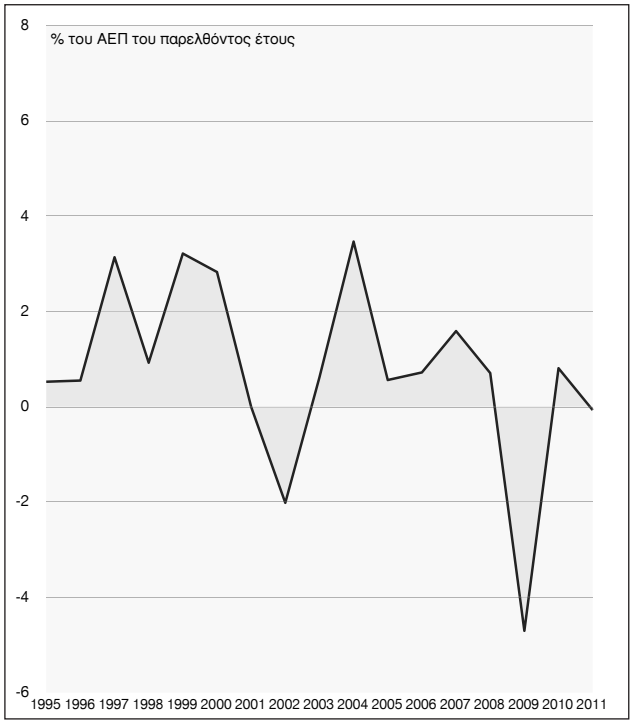
1. Οι εξελίξεις στην Ελλάδα, την Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία, την Πορτογαλλία καθώς και σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αναδεικνύουν την αμφισβήτηση και την απαίτηση νέων προσδοκιών του ευρωπαϊκού πληθυσμού για το μέλλον της Ευρώπης. Οι Ευρωπαίοι πολίτες συνειδητοποιούν ότι η Ευρωζώνη βυθίζεται σταδιακά στην ύφεση, η οποία μετατοπίζεται από την περιφέρεια στον πυρήνα των κρατών-μελών της, τα οποία πλήττονται, μεταξύ των άλλων, από την αύξηση της ανεργίας, την συρρίκνωση του παραγωγικού τους δυναμικού, την μείωση των παραγγελιών βιομηχανικών τους προϊόντων στη στασιμότητα των επενδύσεων, την υποβάθμιση του κοινωνικού κράτους, κλπ.

2. Η αποτροπή της απαξίωσης των παραγωγικών δυνάμεων εργασία, με την αύξηση της ανεργίας στο υψηλότερο επίπεδο (11,1%) από την εισαγωγή του ευρώ, και τεχνολογία, με την καθίζηση της παραγωγικής και καινοτομικής βάσης, και αποσύνθεσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης απαιτεί την άμεση διαμόρφωση μίας νέας ευρωπαϊκής στρατηγικής εγκατάλειψης της λιτότητας και εγκαθίδρυσης της ανάπτυξης, της τεχνολογικής και κοινωνικά ισόρροπης ανασυγκρότησης της ευρωπαϊκής οικονομίας και των κρατών μελών της. **Παράλληλα η παταγώδης αποτυχία** της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης στην Ελλάδα επιβάλει την αντιστροφή της τρέχουσας οικονομικής και κοινωνικής κατάστασης με μια πολιτική ανάπτυξης και ανασυγκρότησης της ελληνικής οικονομίας που θα βασίζεται στην ενίσχυση της εσωτερικής ζήτησης (παράλληλα με την ενίσχυση της εξωτερικής ζήτησης) και ταυτόχρονα θα επιδιώκει την άρση των οικονομικών και κοινωνικών αδικιών στις οποίες οδήγησε η πολιτική της εσωτερικής υποτίμησης, την αναδιανομή του εισοδήματος υπέρ της εργασίας, και βέβαια, την επίτευξη και την διατήρηση των βασικών μακροοικονομικών ισορροπιών (εσωτερική και εξωτερική ισορροπία, πρωτογενές πλεόνασμα).

3. Η πολιτική της εσωτερικής υποτίμησης δεν έχει οδηγήσει την ελληνική οικονομία σε ανάκαμψη και σε επιστροφή στις αγορές (2012) παρά τα όσα αρχικά, και ανά έτος, διακηρύσσονται από την Τρόϊκα (Ε.Ε, ΔΝΤ, ΕΚΤ, Κυβέρνηση) ως προς τις δυνατότητες αυτής της πολιτικής. Στο πέμπτο έτος της ύφεσης (2008-2012) της ελληνικής οικονομίας η πολιτική αυτή δεν οδηγείται από τις αυθόρμητες δυνάμεις της αγοράς, όπως αρχικά είχε προβλεφθεί ότι θα συνέβαινε, αλλά από πολιτικές αποφάσεις και διοικητικά μέτρα και η γενική παραγωγική και οικονομική υποχώρηση συνοδεύεται από κοινωνική αποσύνθεση, δυσαρέσκεια και αβεβαιότητα.

4. Ο στόχος μεταξύ των άλλων, της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης να καταστεί ο εξωτερικός τομέας κινητήρια δύναμη της ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας δεν επιτεύχθηκε, δεδομένου ότι κατά το 2010-2011 η συμβολή των καθαρών εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών ανήλθε σε 0,74 μονάδες του ΑΕΠ (μικρότερη του μέσου όρου της αντίστοιχης συμβολής των ετών 1995-2009) παρά το ευνοϊκό περιβάλλον των αγορών προορισμού των ελληνικών εξαγωγών. Επομένως, **η θετική συμβολή** του εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας στη διαμόρφωση του ΑΕΠ οφείλεται κατά τα 4/5 περίπου στην μείωση των εισαγωγών, η οποία με την σειρά της οφείλεται στην δραστική περιστολή της εσωτερικής ζήτησης.

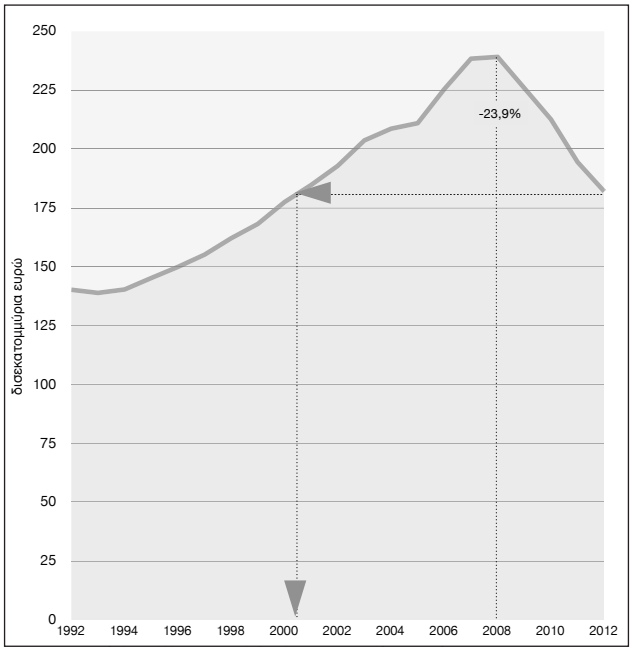
Διάγραμμα 1:
Η συμβολή των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών στην διαμόρφωση του ΑΕΠ

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

5. Το αρνητικό σοκ ζήτησης των ετών 2009-2012, ιδιαίτερα δε της δεκαετίας 2010-2012, όταν υπήρξαν διαδοχικές μειώσεις των δημοσίων δαπανών και αυξήσεις των φόρων, ήταν το σημείο εκκίνησης της διαδικασίας της εσωτερικής υποτίμησης στην Ελλάδα. **Η πτώση της εγχώριας ζήτησης** κατά την τριετία 2010-2012 είναι ήδη δραματική (-25% περίπου) **και επανέφερε** το επίπεδο της ζήτησης σε αυτό του 2000. Εάν **συνεχιστεί** η εφαρμογή της ίδιας πολιτικής, η μείωση της εγχώριας ζήτησης, θα αποκτήσει καταστροφικές διαστάσεις και ο όγκος της θα έχει επανέλθει σε επίπεδα της δεκαετίας του 1990.

Διάγραμμα 2:
Η εγχώρια ζήτηση σε τιμές του έτους 2000

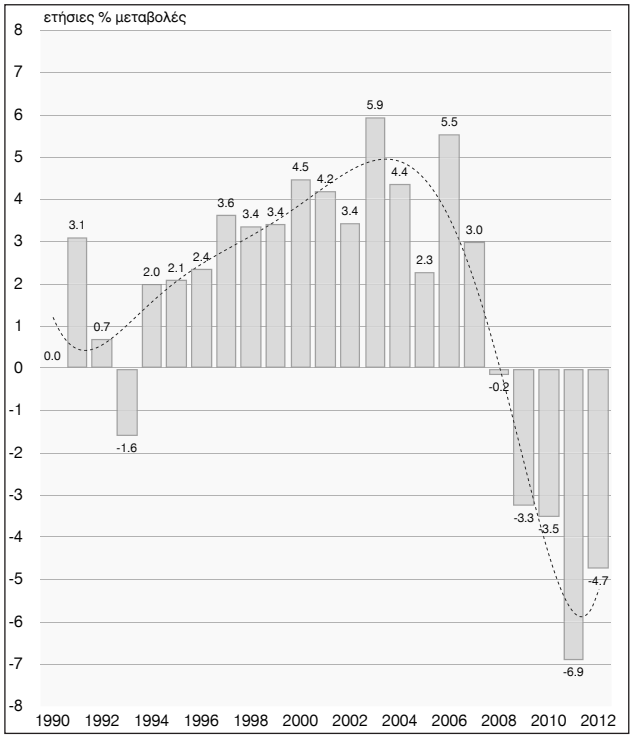

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

6. Η μείωση του ΑΕΠ ανέρχεται σωρευτικά για την τριετία 2009-2011 σε

13,7% έναντι του 2008 και σε 16,7% έναντι του 2007. Εάν συνεχιστεί η ίδια πολιτική της εσωτερικής υποτίμησης κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012, η μείωση του όγκου του προϊόντος έναντι του 2007, θα προσεγγίσει τον Δεκέμβριο του 2012 σε 22% περίπου, με αποτέλεσμα **η πραγματική απόκλιση** της ελληνικής οικονομίας από τον μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης να ακυρώνει την πρόοδο που είχε πραγματοποιηθεί κατά τα έτη 1995-2007.

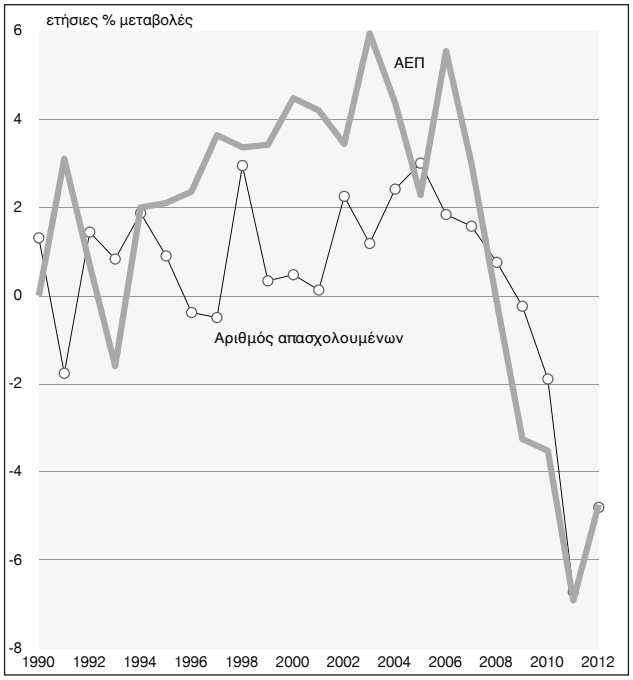
Διάγραμμα 3:
Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν σε σταθερές τιμές, 1990-2012

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

7. Κατά τα έτη 2010-2011 **ο αριθμός των απασχολούμενων** μειώθηκε κατά 8,6% ως επακόλουθο της μείωσης του προϊόντος, έναντι 10,4% του ΑΕΠ. Το υπόλοιπο 2% περίπου της μείωσης του προϊόντος προήλθε από την μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας.

Διάγραμμα 4:
ΑΕΠ και αριθμός απασχολουμένων

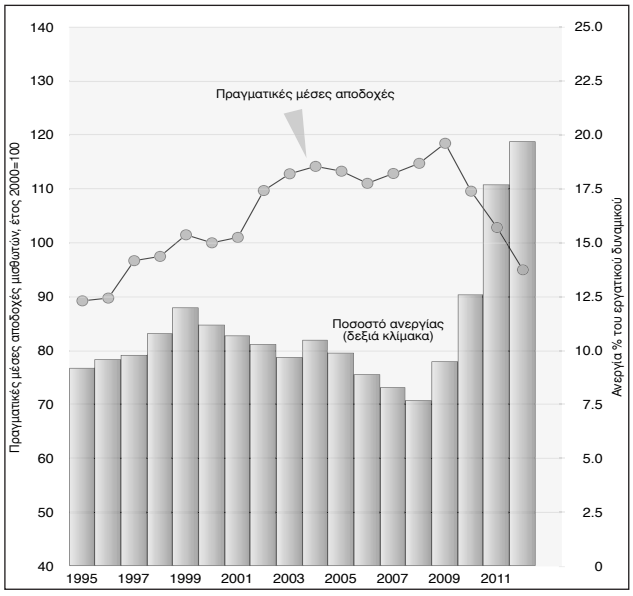

Πηγή: *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΣΥΕ και Ameco Database.*

8. Η μείωση της απασχόλησης στη διάρκεια της ύφεσης μετατράπηκε σε κατακόρυφη αύξηση του ποσοστού ανεργίας. Η πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για ποσοστό ανεργίας 15% το 2001 και 19,7% το 2012 δεν επαληθεύτηκαν. Αντίθετα, επαληθεύονται οι προβλέψεις του ΙΝΕ για ποσοστά ανεργίας 17,7% το 2011 και 24% το 2012.

9. Η σημαντική αύξηση του ποσοστού ανεργίας κατά την τριετία 2009-2011 (σε συνδυασμό με την δυνατότητα μείωσης των μισθών στον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα της οικονομίας) έχει προκαλέσει

μείωση των πραγματικών μισθών κατά 13,2%. Παράλληλα, η περαιτέρω αύξηση του ποσοστού ανεργίας κατά το 2012 θα συνοδευτεί από την μείωση των μέσων πραγματικών αποδοχών των μισθωτών στο τέλος του 2012 κατά περίπου 20% έναντι του 2009.

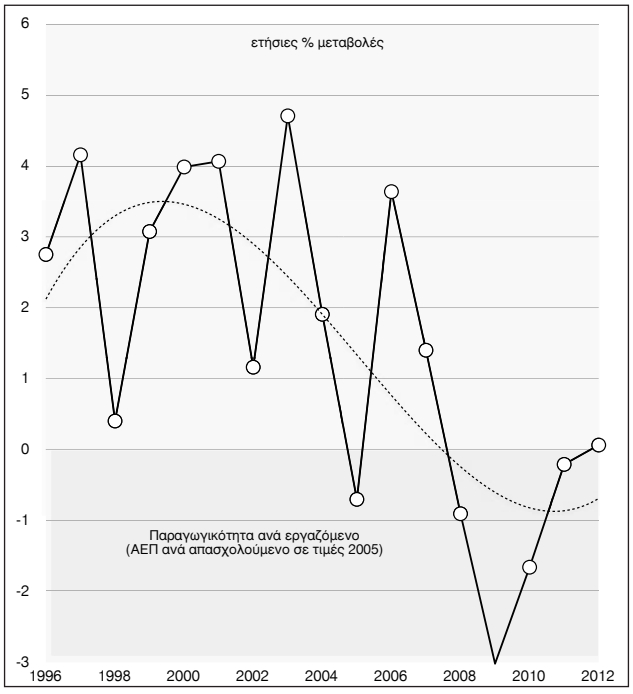
Διάγραμμα 5:
Πραγματικές μέσες αποδοχές και ποσοστό ανεργίας

Πηγή: *Έρευνα Εργατικού Δυναμικού ΕΣΥΕ.*

10. Η αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας κατά την τετραετία 2005-2008 ανήλθε αθροιστικά σε 6% περίπου, ενώ κατά τις δύο προηγούμενες τετραετίες (2001-2004 και 1997-2000) είχε υπερβεί το 12% για κάθε μια από αυτές. Από το 2008, με την είσοδο της ελληνικής οικονομίας στην ύφεση, η παραγωγικότητα υποχώρησε μαζί με τον βαθμό χρησιμοποίησης του παραγωγικού δυναμικού και την συρρίκνωση του αποθέματος παγίου κεφαλαίου, και μειώθηκε σωρευτικά, στην τετραετία 2008-2011, κατά 5,6%. Ως αποτέλεσμα ήταν στο τέλος του 2011 να έχει επανέλθει στο επίπεδο του 2003.

Διάγραμμα 6:
Μεταβολές της παραγωγικότητας της εργασίας, 1996-2012

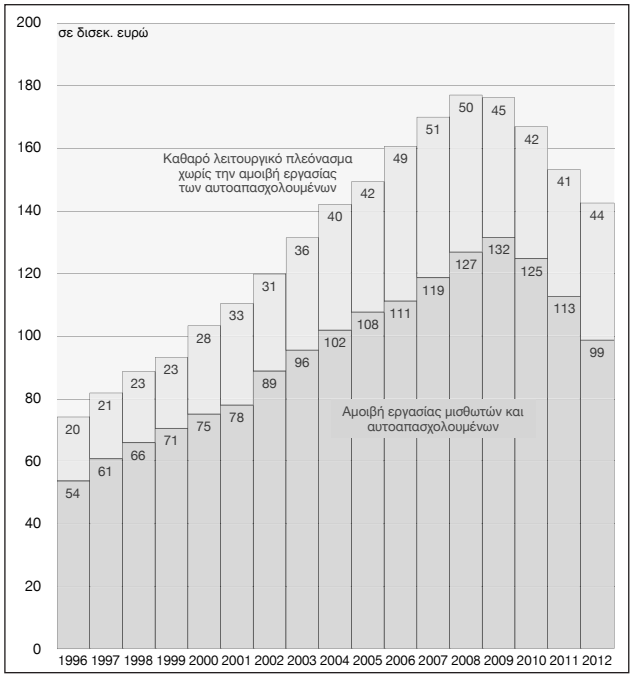

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

11. Κατά την διετία 2010-2011 ο μέσος ονομαστικός μισθός μειώθηκε κατά 6,4% έναντι του 2009, ενώ η παραγωγικότητα της εργασίας κατά 1,9%. Επομένως, το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος, που είναι η διαφορά τους, μειώθηκε κατά 4,5%. Εάν συνεχιστεί η ίδια πολιτική κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2012, η μείωση του μοναδιαίου εργασίας προβλέπεται να είναι σημαντική (8% περίπου) εξαιτίας των διαθρωτικών αλλαγών στην αγορά εργασίας (μείωση κατώτατου μισθού, απονέκρωση των κλαδικών συλλογικών συμβάσεων, κλπ).

12. Η αγοραστική δύναμη από τα εισοδήματα εργασίας (μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων) μειώθηκε, στην διετία 2010-2011, κατά 22,8%. Σε τρέχουσες τιμές, οι αποδοχές εργασίας μισθωτών και αυτοαπασχολούμενων μειώθηκαν κατά 19 δις ευρώ. Εάν συνεχιστεί η ίδια πολιτική κατά το 2012, η αντίστοιχη μείωση θα ανέλθει σε 33 δισεκ. ευρώ. Έτσι, το διαθέσιμο εισόδημα που προέρχεται από αμοιβές εργασίας μειώθηκε περαιτέρω εξαιτίας της αυξημένης άμεσης και έμμεσης φορολόγησης των τελευταίων ετών.

Διάγραμμα 7:
Αποδοχές εργασίας μισθωτών και αυτοαπασχολουμένων, και καθαρό λειτουργικό πλεόνασμα σε τρέχουσες τιμές (δισεκατομμύρια ευρώ)

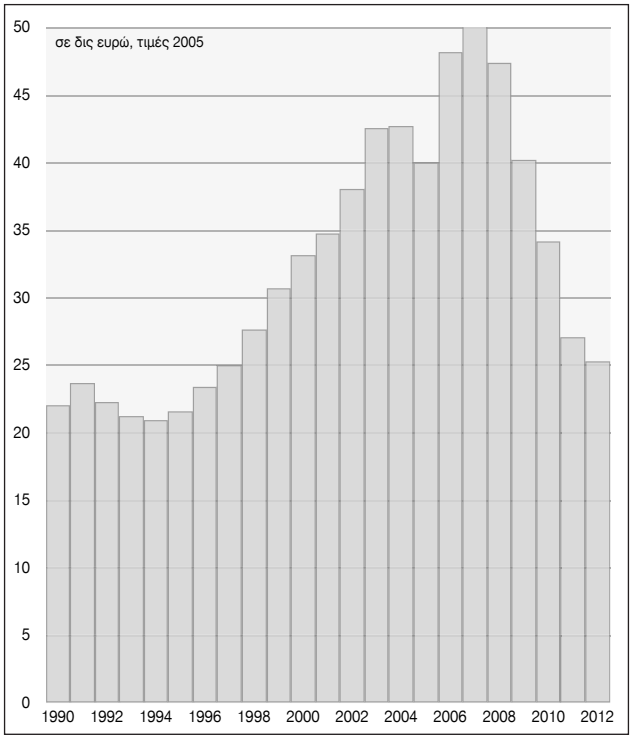

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

13. Το κατά κεφαλή ΑΕΠ το 2009 στην Ελλάδα αποτελούσε το 92% του κοινοτικού μέσου όρου, ενώ το 2011 μειώθηκε στο 82% του κοινοτικού μέσου όρου. Αντίστοιχα, στην Γαλλία από 108% του κοινοτικού μέσου όρου το 2009 μειώθηκε στο 107% το 2011 και στη Γερμανία από 128% του κοινοτικού μέσου όρου το 2009, μειώθηκε στο 120% το 2011.

14. Οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου, σε σταθερές τιμές, παρουσίασαν κάμψη ήδη το 2008, η οποία συνεχίστηκε το 2009-2011 και αναμένεται να επιδεινωθεί περαιτέρω το 2012. Στο τέλος του 2012, οι ακαθάριστες επενδύσεις πάγιου κεφαλαίου θα έχουν επιστρέψει στο επίπεδο του 1997.

Διάγραμμα 8:
Ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου σε σταθερές τιμές, 1990-2012

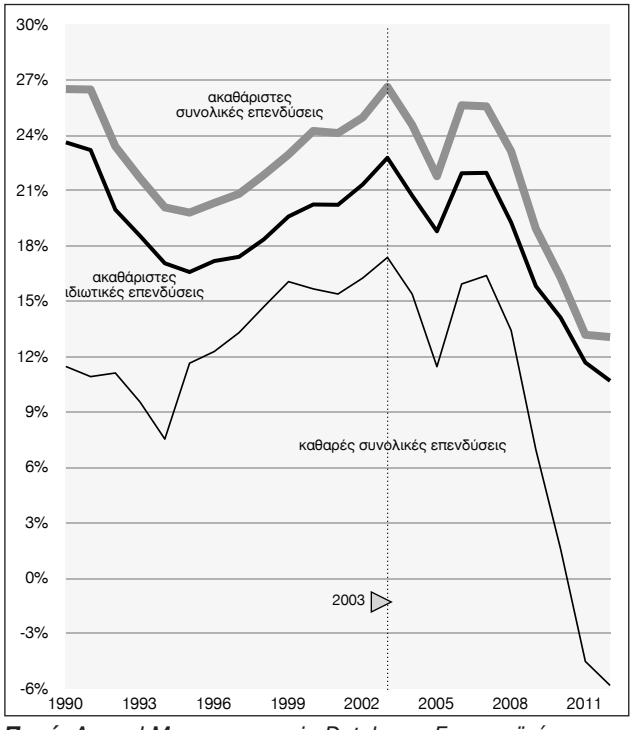

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

15. Οι ιδιωτικές και συνολικές ακαθάριστες επενδύσεις παγίου κεφαλαίου ως ποσοστό του ΑΕΠ φθίνουν από το 2004. Διατηρήθηκαν σε επίπεδα ελαφρώς κατώτερα

από αυτά του 2004 μέχρι και το 2007, τόσο σε ότι αφορά το σύνολο της οικονομίας, όσο και σε ότι αφορά τον ιδιωτικό τομέα. Σχεδόν παράλληλη πορεία με τις ακαθάριστες επενδύσεις ακολούθησαν και οι καθαρές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, οι οποίες παρέμειναν περίπου σταθερές από το 2003 μέχρι και το 2007 στο επίπεδο του 16%. Από το 2008 εμφανίζονται οι επιπτώσεις της κρίσης και κατά το 2009-2012, η πτώση της επενδυτικής δραστηριότητας πήρε δραματική μορφή για όλους τους δείκτες. Οι καθαρές συνολικές επενδύσεις κατέρρευσαν στο -6% περίπου του ΑΕΠ. Η κατάρρευση αυτή δεν αφορά μόνο στον δημόσιο αλλά και στον ιδιωτικό τομέα. Η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε διαδικασία αποεπένδυσης: με άλλα λόγια, χάνει το παραγωγικό της δυναμικό.

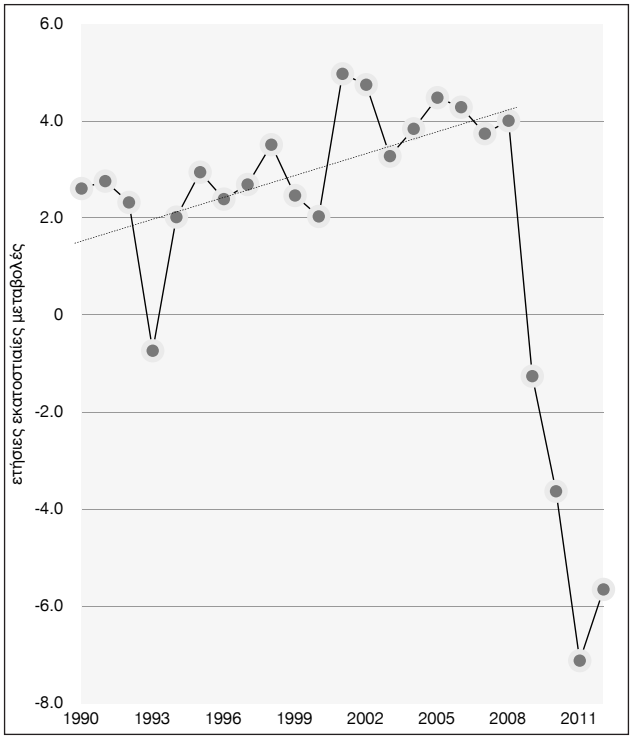
Διάγραμμα 9:
Ιδιωτικές και συνολικές επενδύσεις παγίου κεφαλαίου, σε σταθερές τιμές, ως ποσοστό του προϊόντος, 1990-2012

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

16. Η ιδιωτική κατανάλωση μετά την μείωση (αθροιστικά) κατά 4,9% το 2009-2010 παρουσίασε μείωση (σε σταθερές τιμές) κατά 7,1% κατά το 2011 και κατά 5,7% μέχρι το τέλος του 2012. Σωρευτικά, στην τετραετία 2009-2012, η μείωση ανέρχεται σε 18,8%, με αποτέλεσμα το επίπεδο της ιδιωτικής κατανάλωσης (σε πραγματικούς όρους) στο τέλος του 2012 να επιστρέψει στο επίπεδο του 2003.

Διάγραμμα 10:
Μεταβολές της ιδιωτικής κατανάλωσης, σε σταθερές τιμές 2005, 1990-2012

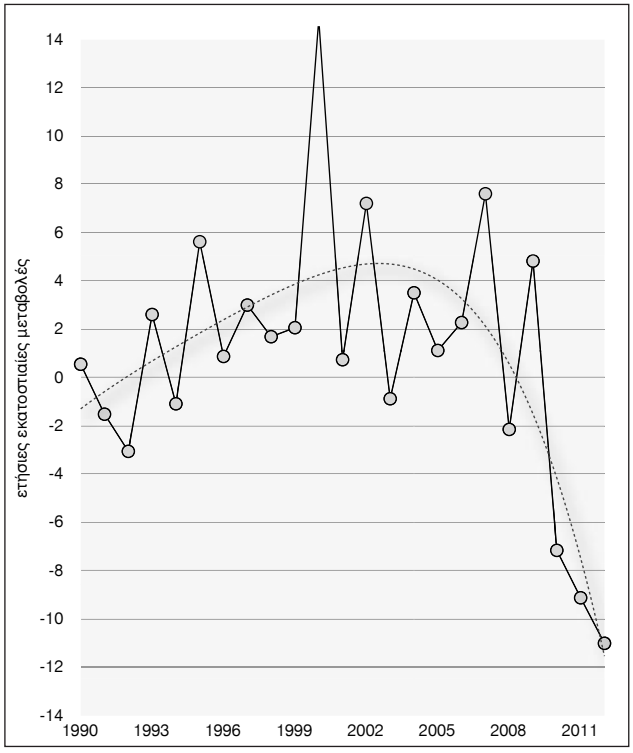

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

17. Η δημόσια κατανάλωση αυξήθηκε κατά 4,8% το 2009, επιτρέποντας έτσι την ελληνική οικονομία να μην βυθιστεί σε βαθύτερη ύφεση. Όμως, η αύξηση αυτή συνέβαλε στην δραματική διεύρυνση του ελλείμματος. Η διόρθωση του δημοσιονομικού ελλείμματος που ξεκίνησε το 2010

προκάλεσε μείωση του όγκου της δημόσιας κατανάλωσης κατά 7,2% το 2010 και 9,1% το 2011, με αποτέλεσμα στο τέλος του 2011 οι μειώσεις των ετών 2010-2011 ανέρχονταν σωρευτικά σε 16,9%. Η δημόσια κατανάλωση στο τέλος του 2012 θα έχει μειωθεί κατά 11%.

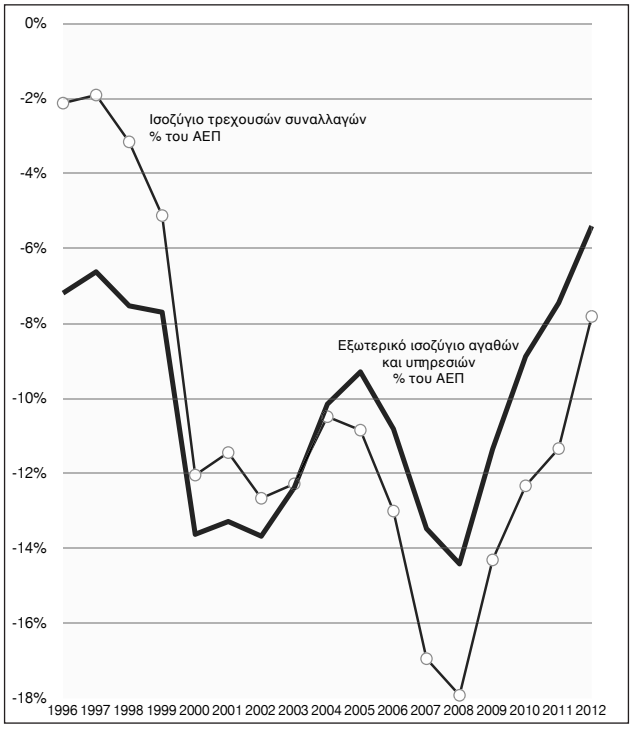
Διάγραμμα 11:
Μεταβολές της δημόσιας κατανάλωσης, σε σταθερές τιμές 2005, 1990-2012

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

18. Το 2009 **οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών** μειώθηκαν κατά 20%, σε όγκο, έναντι του 2008. Εντούτοις, στην διετία 2010-2011 οι απώλειες αυτές περιορίστηκαν καθώς υπήρξε αθροιστικά αύξηση κατά 3,9%. Σε ότι αφορά τις εισαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, η ύφεση της ελληνικής οικονομίας που χαρακτηρίζεται από μειώσεις της ζήτησης, οδήγησε σε πτώση των εισαγωγών κατά 36% περίπου στην τετραετία 2009-2012. Αυτές οι μεταβολές εξηγούν την βελτίωση του ισοζυγίου αγαθών και υπηρεσιών ως ποσοστό του ΑΕΠ από το -14% περίπου κατά το 2008 σε -6% περίπου κατά το 2012.

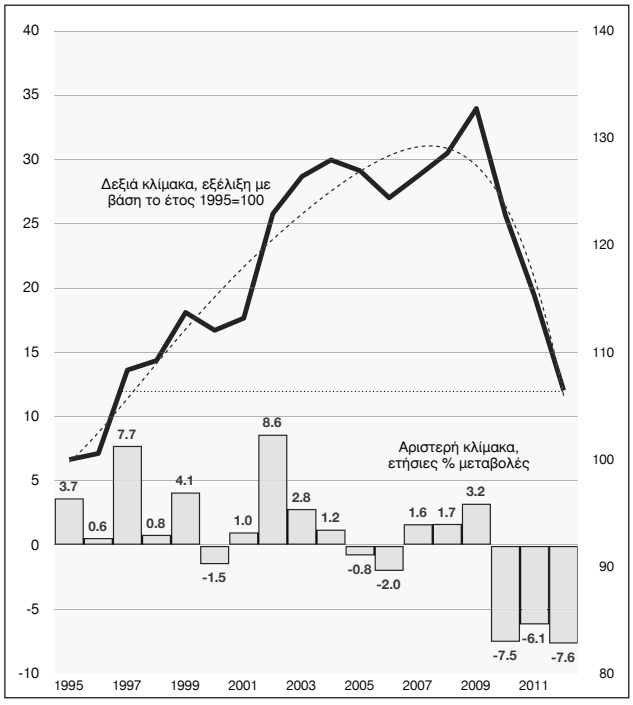
Διάγραμμα 12:
Ισοζύγιο αγαθών και υπηρεσιών και ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών, 1996-2012

Πηγή: *Ameco Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

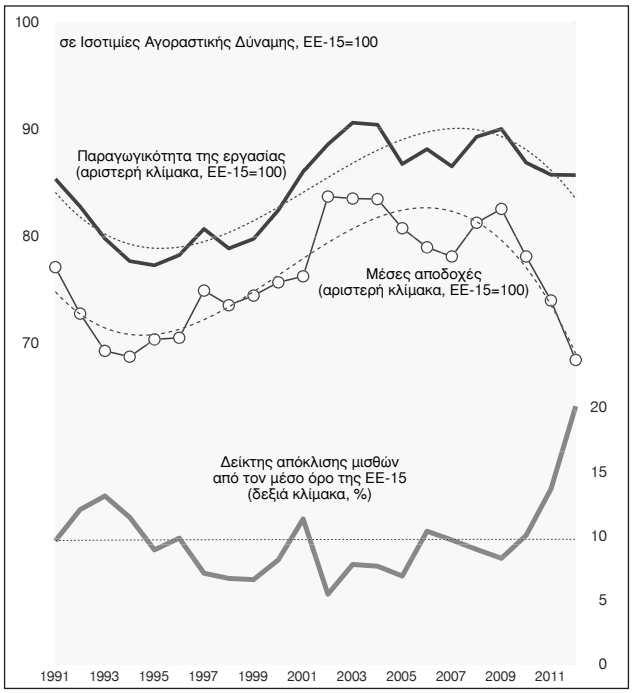
19. Μετά από μείωση 7,5% κατά το 2010 και 6,1% το 2011, η **αγοραστική δύναμη** των μέσων αποδοχών ανά μισθωτό αναμένεται μέχρι το τέλος του 2012 να μειωθεί κατά 7,6%. Έτσι, η πρόοδος που πραγματοποιήθηκε την περίοδο 1995-2009 όσον αφορά την βελτίωση της αγοραστικής δύναμης των μισθών θα έχει αναιρεθεί, μέχρι το τέλος του 2012, ως αποτέλεσμα των μειώσεων των μισθών της τελευταίας τριετίας.

Διάγραμμα 13:
Αγοραστική δύναμη μέσων αποδοχών ανά μισθωτό, 1995=100

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

Διάγραμμα 14:
Μέσες αποδοχές εργαζομένων και παραγωγικότητα στην Ελλάδα % της ΕΕ-15

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

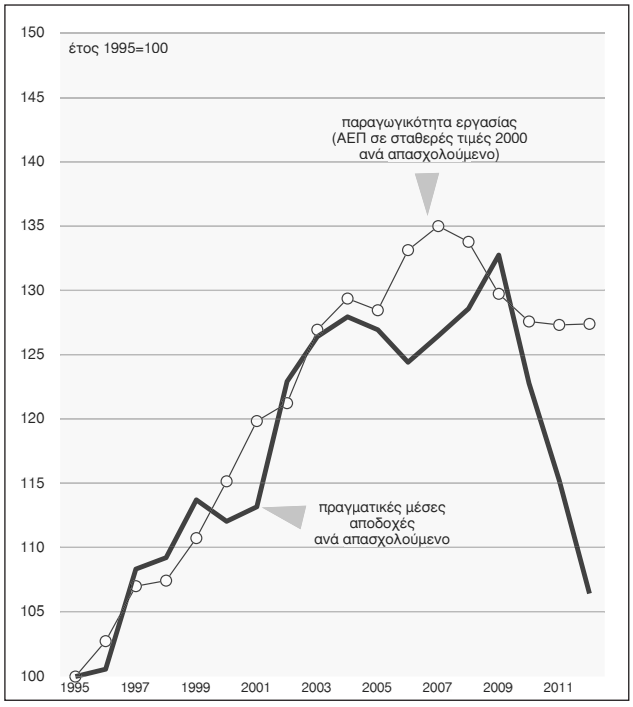
20. Μέχρι και το 2009, **η αύξηση** των μέσων πραγματικών αποδοχών ανά απασχολούμενο, είχε ως αποτέλεσμα να συγκλίνουν σημαντικά οι αμοιβές στην Ελλάδα έναντι του αντίστοιχου μέσου όρου των 15 πιο ανεπτυγμένων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Όμως, μέχρι το τέλος του 2012 η σύγκλιση των πραγματικών μισθών έναντι του μέσου όρου της Ε.Ε-15 θα έχει οπισθοχωρήσει περαιτέρω στο 68,5%, δηλαδή περίπου κατά μια εικοσαετία, στο επίπεδο του 1993.

21. Η παραγωγικότητα της εργασίας στην Ελλάδα αυξήθηκε σημαντικά μετά το 1995 και μέχρι το 2009, είτε σε σχέση με άλλα μεγέθη της ελληνικής οικονομίας, είτε σε διεθνή σύγκριση. Υπολογισμένη ως ποσοστό του μέσου αντίστοιχου μεγέθους της Ε.Ε.-15 χωρών είχε προσεγγίσει το 91% κατά το 2003 και παρέμεινε σε αυτό το επίπεδο μέχρι το 2009. Από το 2010 αρχίζει η διαδικασία απόκλισης της παραγωγικότητας της ελληνικής οικονομίας έναντι της αντίστοιχης της Ε.Ε.-15 χωρών και ο δείκτης θα έχει υποχωρήσει στο τέλος του 2012 από το 91% στο 86%. Η πρόβλεψη αυτή της Ευρωπαϊκής Επιτροπής εκτιμάται ως αισιόδοξη καθώς η ύφεση της ελληνικής οικονομίας βαθαίνει και εξακολουθεί

να προκαλεί την μείωση της παραγωγικότητας της εργασίας.

22. Οι μειώσεις των μέσων πραγματικών αποδοχών ανά απασχολούμενο κατά το 2010-2012, υπολογισμένες με βάση τον δείκτη τιμών καταναλωτή, δηλαδή ως αγοραστική δύναμη, υπερέβησαν κατά πολύ τις αντίστοιχες μειώσεις της παραγωγικότητας της εργασίας. Έτσι, την τριετία 2010-2012 διευρύνθηκε θεαματικά το χάσμα της αγοραστικής δύναμης των μισθών έναντι της παραγωγικότητας της εργασίας.

Διάγραμμα 15:
Πραγματικές αμοιβές ανά απασχολούμενο και παραγωγικότητα, σε σταθερές τιμές, 1996-2012

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

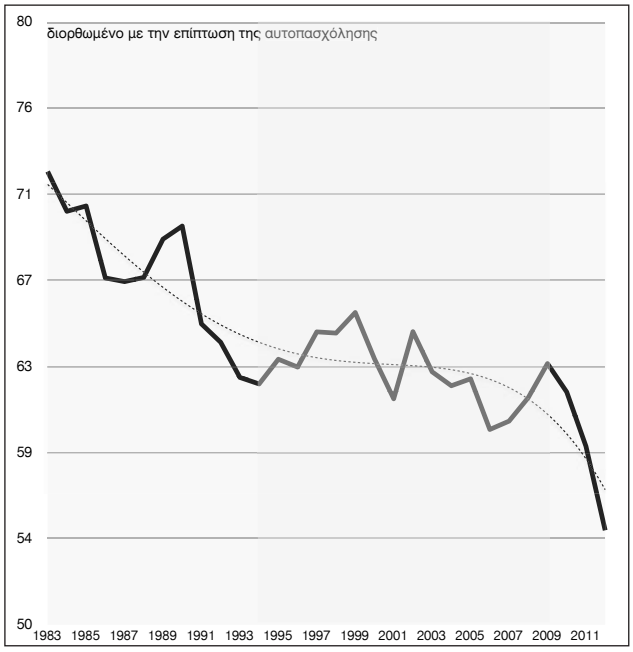
23. Η μέση παραγωγικότητα στην Ελλάδα ανερχόταν το 2009 σε 90,1% του μέσου όπου των 15 πιο αναπτυγμένων χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενώ το 2011 ο αντίστοιχος δείκτης είχε μειωθεί στο 85,8%. Επομένως, από την μείωση κατά 12,6 εκατοστιαίες μονάδες του δείκτη πραγματικής σύγκλισης, οι 5,0 εκατοστιαίες μονάδες οφείλονται στην πτώση της παραγωγικότητας και οι 11,2 μονάδες στην αυξηση της ανεργίας.

24. Η πτώση της παραγωγικότητας σχετίζεται με την μείωση της ζήτησης και την συνακόλουθη μείωση του βαθμού χρησιμοποίησης του παραγωγικού δυναμικού της τελευταίας, αλλά και με την αποδυνάμωση της επενδυτικής δραστηριότητας σε μηχανολογικό εξοπλισμό και νέες τεχνολογικές μεθόδους παραγωγής.

25. Το μερίδιο της εργασίας στο ΑΕΠ (διορθωμένο για την επίπτωση της απασχόλησης) που εκφράζει την πρωτογενή διανομή του προϊόντος, παρουσιάζει μακροχρόνια πτωτική τάση επί μια ολόκληρη δεκαετία μεταξύ 1983 και 1993 και σταθεροποιήθηκε στη μεσοπρόθεσμη διάρκεια 1993-2008 στο 63% του ΑΕΠ σε τιμές συντελεστών παραγωγής. Στην συνέχεια όμως το μερίδιο της εργασίας στο ΑΕΠ μειώθηκε δραματικά στην διάρκεια της τριετίας 2010-2012.

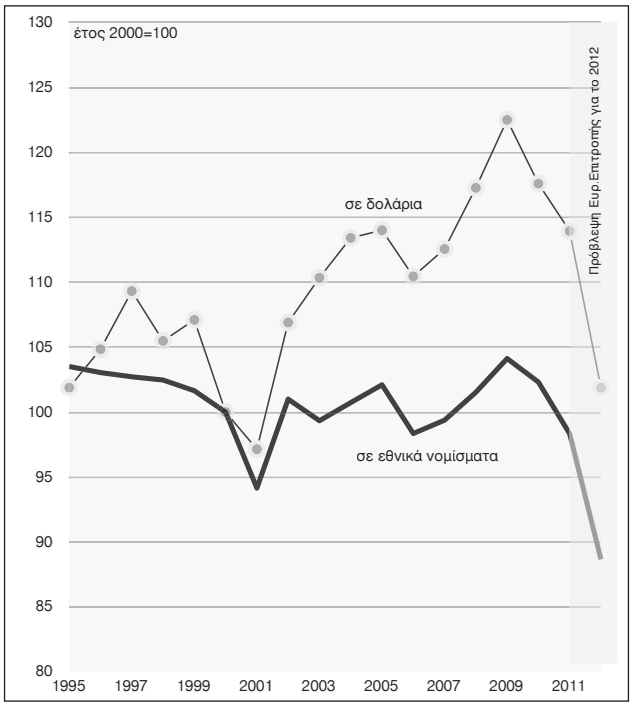

Διάγραμμα 16:
Μερίδιο της εργασίας στο ΑΕΠ σε τιμές συντελεστών παραγωγής (%), 1983-2012

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

Διάγραμμα 17:
Κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος σε σύγκριση με 35 προηγμένες χώρες

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

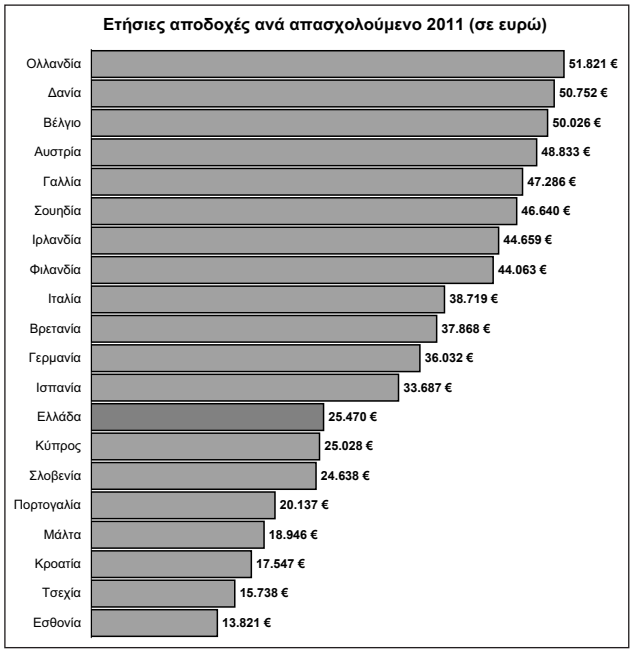
26. Το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στο σύνολο της ελληνικής οικονομίας κατά την περίοδο 2000-2009, συγκρινόμενο με το αντίστοιχο μέγεθος των 35 βιομηχανικών χωρών αυξήθηκε συνολικά κατά περίπου 4%. Αυτό σημαίνει ότι από την αύξηση του σταθμισμένου μοναδιαίου κόστους εργασίας σε δολάρια (23%), το 19% οφειλόταν στις μεταβολές της ονομαστικής σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας, δηλαδή στην ανατίμηση του ευρώ και μόνο 4% στις διεκδικήσεις των εργαζομένων για υψηλότερες αποδοχές.

27. Ο ισχυρισμός ότι η ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας επιδεινώθηκε την περίοδο 1995-2010 εξαιτίας των αυξήσεων των μισθών δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, δεδομένου ότι αυτοί αυξήθηκαν με τον ίδιο ρυθμό με τον μέσο όρο των ανταγωνιστριών χωρών, λαμβανομένων υπόψη και των διαφορετικών επιπέδων της παραγωγικότητας. Για την επιδείνωση της ανταγωνιστικότητας τιμής των ετών 2000-2009 οι αυξήσεις των μισθών στην Ελλάδα ευθύνονται μόνο κατά ένα μικρό μέρος, περίπου κατά ένα πέμπτο.

28. Οι μέσες ετήσιες αποδοχές το 2011 ανέρχονται στην Ελλάδα σε 25.470 ευρώ έναντι 33.687 ευρώ περίπου στην Ισπανία, 36.032 ευρώ στην Γερμανία, 47.286

ευρώ στην Γαλλία και 44.659 ευρώ στην Ιρλανδία. Μετά τις μειώσεις του 2012, οι μέσες ετήσιες αποδοχές ανά απασχολούμενο στην Ελλάδα θα είναι συγκρίσιμες με αυτές της Πορτογαλίας και της Μάλτας. Εάν συνεχιστεί η ίδια πολιτική μειώσεων των αποδοχών των εργαζομένων κατά το 2013 θα είναι συγκρίσιμες με αυτές της Κροατίας, της Τσεχίας και της Εσθονίας.

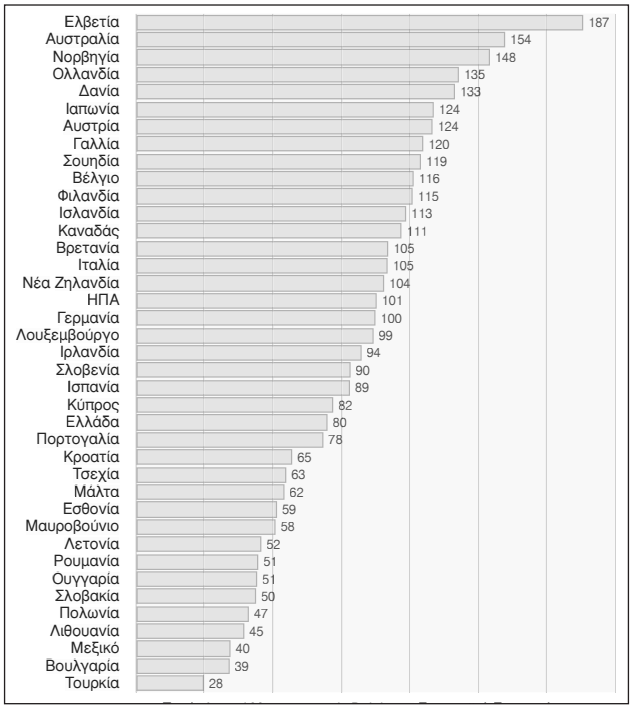
Διάγραμμα 18:
Ετήσιες αποδοχές ανά απασχολούμενο (σε €)

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή*

29. Η απόσταση που χωρίζει το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος στην Ελλάδα από τις άλλες ανεπτυγμένες χώρες της ευρωζώνης είναι σημαντική και ανέρχεται σε 20% ως προς την Γερμανία (με βάση 100 για την Γερμανία, ο δείκτης ανέρχεται σε 80 για την Ελλάδα). Το μοναδιαίο κόστος εργασίας στην Πορτογαλία είναι χαμηλότερο (78 έναντι της Γερμανίας), γεγονός που δεν έχει βοηθήσει τη συγκεκριμένη χώρα να υπερβεί τα προβλήματα που αντιμετωπίζει. Υψηλότερο από την Ελλάδα είναι το μοναδιαίο κόστος εργασίας στην Ισπανία, την Ιρλανδία, την Σλοβενία και την Κύπρο.

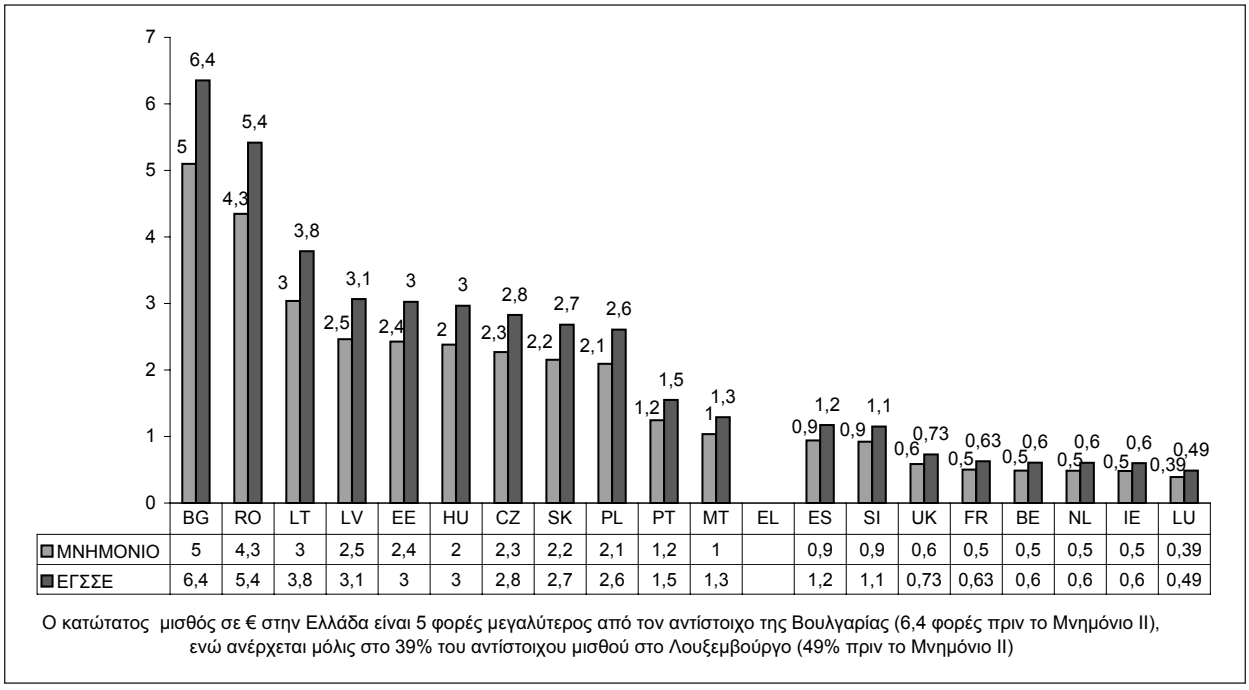
Διάγραμμα 19:
Μοναδιαίο κόστος εργασίας, σε ευρώ ανά μονάδα αγοραστικής δύναμης

Πηγή: *Annual Macroeconomic Database, Ευρωπαϊκή Επιτροπή.*

30. Η Ελλάδα είναι η **μόνη** χώρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης όπου παρατηρείται ονομαστική μείωση του **κατώτατου μισθού**, με αποτέλεσμα μετά την μείωση κατά 22% τον Φεβρουάριο του 2012 **να ανέρχεται στο 49%** (από 60% πριν το Μνημόνιο 2 με βάση την ΕΓΣΣΕ) του αντίστοιχου κατώτατου μισθού των ανεπτυγμένων χωρών-μελών (Αγγλία, Γαλλία, Βέλγιο, Ολλανδία, Λουξεμβούργο) της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Διάγραμμα 20:
Αναλογία κατώτατου μηνιαίου μισθού σε € στην Ελλάδα έναντι άλλων χωρών μελών της ΕΕ - Α' εξάμηνο 2012 (Υπολογισμοί με βάση την ΕΓΣΣΕ και την ΠΥΣ - Μνημόνιο ΙΙ)

	BG	RO	LT	LV	EE	HU	CZ	SK	PL	PT	MT	EL	ES	SI	UK	FR	BE	NL	IE	LU
ΜΝΗΜΟΝΙΟ	5	4,3	3	2,5	2,4	2	2,3	2,2	2,1	1,2	1		0,9	0,9	0,6	0,5	0,5	0,5	0,5	0,39
ΕΓΣΣΕ	6,4	5,4	3,8	3,1	3	3	2,8	2,7	2,6	1,5	1,3		1,2	1,1	0,73	0,63	0,6	0,6	0,6	0,49

Ο κατώτατος μισθός σε € στην Ελλάδα είναι 5 φορές μεγαλύτερος από τον αντίστοιχο της Βουλγαρίας (6,4 φορές πριν το Μνημόνιο ΙΙ), ενώ ανέρχεται μόλις στο 39% του αντίστοιχου μισθού στο Λουξεμβούργο (49% πριν το Μνημόνιο ΙΙ)

Πηγή: *Eurostat. Επεξεργασία στοιχείων από ΙΝΕ/ΓΣΕΕ - ΑΔΕΔΥ, Αθήνα 2012.*

31. Η αποτυχία της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης συμπυκνώνεται στο κρίσιμης σημασίας γεγονός ότι στην Ελλάδα δεν μειώνονται οι τιμές και η ανεργία παρά το γεγονός ότι έχουν μειωθεί σημαντικά οι ονομαστικοί μισθοί και το κόστος εργασίας ανά μονάδα προϊόντος. **Η αποτυχία** αυτή σχετίζεται με την υιοθέτηση εκ μέρους της Τρόϊκας και των φορέων που ασκούν την οικονομική πολιτική στην Ελλάδα, μιας σειράς αυθαίρετων παραδοχών (ανταγωνιστικότητα τιμής, πτωτική διαμόρφωση μισθών, απορρύθμιση αγοράς εργασίας κλπ) οι οποίες δεν έχουν τελικά πραγματική σχέση με την διάρθρωση και την λειτουργία της ελληνικής οικονομίας, δεδομένου ότι πρόκειται για «διαρθρωτικές αλλαγές» που στοχεύουν αναποτελεσματικά να προωθήσουν την προσαρμογή της οικονομίας διαμέσου του διαύλου της ανταγωνιστικότητας τιμής.

32. Οι εναλλακτικές προσεγγίσεις αποκατάστασης των οικονομικών δημοσιονομικών και κοινωνικών ανισορροπιών της ελληνικής οικονομίας, λαμβάνοντας υπόψη τα χαρακτηριστικά του παραγωγικού συστήματος, των αγορών προϊόντων και υπηρεσιών, την βελτίωση της εξειδίκευσης της χώρας στο διεθνές εμπόριο, την προσαρμογή του παραγωγικού συστήματος στις απαιτήσεις του διεθνούς αντα-

γωνισμού, στην ποιότητα των προϊόντων, κλπ αναδεικνύουν την σημασία των παραγόντων (τεχνολογική καινοτομία, ποιότητα εργασίας, ποιότητα προϊόντων, γεωγραφικός προσανατολισμός των εξαγωγών, κλπ) της διαθρωτικής ανταγωνιστικότητας στον καθορισμό των επιδόσεων της χώρας στον διεθνή ανταγωνισμό.

33. Η ελληνική οικονομία χάνοντας την ιστορική ευκαιρία του εξευρωπαϊσμού, κινήθηκε για τρεις δεκαετίες σε μια διαδικασία εγκαθίδρυσης και τελικά κατάρρευσης μιας ασθενούς τεχνολογικά και καινοτομικά παραγωγικής βάσης και ενός ιδιότυπου χρηματοπιστωτικού καπιταλισμού. **Η αντιστροφή** αυτής της δυσμενούς πορείας επιβάλλει την επεξεργασία και εφαρμογή ενός **νέου αναπτυξιακού προτύπου** που δεν συνάδει λόγω της οικονομικής και κοινωνικής αναποτελεσματικότητας, με ένα πρόγραμμα «δημοσιονομικής προσαρμογής και ιδιωτικοποιήσεων» αλλά με ένα πρόγραμμα παραγωγικής ανασυγκρότησης οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής προοπτικής, με την ανάπτυξη δραστηριοτήτων στους τομείς της υλικής παραγωγής και των υπηρεσιών, της πραγματοποίησης επενδύσεων σε παραγωγικές δραστηριότητες που έχουν σχέση με την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, της ανάπτυξης των κοινωνικών υπηρεσιών που θα συμβάλλουν εκτός των άλλων, στην μείωση της ανεργίας και της υποστήριξης της επιστημονικής και τεχνολογικής έρευνας.

34. Ιδιαίτερη θέση **στο πρόγραμμα παραγωγικής ανασυγκρότησης** της ελληνικής οικονομίας κατέχει μεταξύ των άλλων η δημιουργία (αντί του κρατισμού και της ιδιωτικοποίησης) των κατάλληλων προϋποθέσεων (σύμφωνα με την πρόσφατη ευρωπαϊκή εμπειρία) για τις επιχειρήσεις νερού και ενέργειας, εναλλακτικών μοντέλων και κριτηρίων διοίκησης επιχειρήσεων δημοσίου και κοινωνικού συμφέροντος.

35. Το κύριο χαρακτηριστικό των δημοσιονομικών εξελίξεων στην Ελλάδα, κατά την περίοδο εφαρμογής της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης, είναι η κατ' επανάληψη αναπροσαρμογή των στόχων που συνοδεύονται με την λήψη νέων μέτρων τα οποία επιδεινώνουν αντί να βελτιώνουν την δημοσιονομική κατάσταση της χώρας. Το πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής που συνόδευε το πρώτο μνημόνιο αναπροσαρμόστηκε από το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής του οποίου οι στόχοι αναθεωρήθηκαν επί το χειρότερο από τον Κρατικό Προϋπολογισμό του 2012, ο οποίος επίσης αναθεωρήθηκε από το Δεύτερο Πρόγραμμα Οικονομικής Προσαρμογής που συνόδευε το δεύτερο Μνημόνιο και την νέα δανειακή σύμβαση που περιλαμβάνει και την αναδιάρθρωση του δημοσίου χρέους (δεδομένου ότι αυτό κατέστη μη βιώσιμο) διαμέσου της ανταλλαγής ομολόγων με βάση τους όρους συμμετοχής του ιδιωτικού τομέα (PSI).

36. Ο λόγος του **δημοσίου χρέους** προς το ΑΕΠ από περίπου 165 % του ΑΕΠ το 2011 θα διαμορφωθεί, σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις, σε 163,2 % το 2012 μετά την ανταλλαγή ομολόγων στα πλαίσια του PSI, ενώ αναμένεται να αυξηθεί σε 167,3 % το 2013 εξαιτίας της πτώσης του ονομαστικού ΑΕΠ και της συνεχούς απομάκρυνσης του στόχου για πρωτογενές πλεόνασμα. Εκτιμάται ότι θα αρχίσει να αποκλιμακώνεται από το 2014 για να περιοριστεί σε 153,1 % το 2015 και περί-

που σε 116,5 % του ΑΕΠ το 2020. Παράλληλα, η ανταλλαγή των τίτλων του ελληνικού δημοσίου με την εφαρμογή του PSI, συνέβαλλε εκτός από την απομείωση των περιουσιακών στοιχείων των ιδιωτών ομολογιούχων, και στην **απομείωση των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων.** Οι απώλειες των αποθεματικών των ασφαλιστικών ταμείων σε ονομαστικές αξίες λόγω του PSI είναι της τάξης του 53% και σε πραγματικές αξίες είναι άνω του 70%, εάν ληφθούν υπόψη οι τιμές διαπραγμάτευσης των νέων ομολόγων (λήξης 2023-2042) στην δευτερογενή αγορά. Επίσης τα ασφαλιστικά ταμεία από το προβλεπόμενο ποσό 700-800 εκατ. ευρώ που αποκόμιζαν ως ετήσιες αποδόσεις από τόκους και προσόδους θα αποκομίσουν μετά από το PSI ποσό 120-160 εκατ. ευρώ.

Πίνακας 2: Αξίες τίτλων του ελληνικού δημοσίου που κατέχουν τα ασφαλιστικά ταμεία πριν και μετά το PSI (σε χιλιάδες €)

Ασφαλιστικά ταμεία	Διαθέσιμα (Κοινό Κεφάλαιο στην ΤτΕ)			Ομόλογα	
	Πριν το PSI	Μετά το PSI		Ονομαστική αξία	
	Ονομαστική αξία	Ονομαστική αξία	Τρέχουσα αξία	Πριν το PSI	Μετά το PSI
ΟΓΑ	164.828	94.256	50.405	1.066.648	863.859
ΕΤΑΑ	5.558.580	3.180.146	1.702.268	823.710	622.010
ΕΤΑΠ-ΜΜΕ	1.665.556	533.063		382.810	178.006
ΕΤΕΑΜ	79	40		18.414	15.257
ΤΕΑΔΥ	1.798.902	1.028.696	550.116	1.537.518	818.260
ΤΑΥΤΕΚΩ	1.015.788	580.875	310.634	216.626	98.895
ΤΕΑΙΤ	2.347.249	1.203.031	671.644	709.766	351.553
ΤΕΑΠΑΣΑ	519.718	266.355	141.533	16.600	13.205
ΤΑΠΙΤ	1.210.978	692.494	370.325	12.950	6.021
ΤΠΔΥ	351.547	201.031	107.505	28.000	24.989
ΟΠΑΔ	686.303	392.460	209.876		53.666

Πηγή: *Πανελλήνια Ομοσπονδία Προσωπικού Οργανισμών Κοινωνικής Πολιτικής, Αθήνα 2012.*

37. Ο προσανατολισμός της ελληνικής οικονομίας σε μία προοπτική ανάπτυξης και ανασυγκρότησης θα οδηγούσε μεταξύ των άλλων, σε υψηλότερο ΑΕΠ και ως εκ τούτου σε μεγαλύτερο έλεγχο της δυναμικής του χρέους. Από την άποψη αυτή, η αύξηση των ονομαστικών ρυθμών ανάπτυξης κατά 1% ετησίως εκτιμάται ότι θα συνέβαλλε σε περαιτέρω μείωση του δημόσιου χρέους στο 105,5% του ΑΕΠ το 2020, ενώ το αντίστροφο σενάριο (μείωση των ονομαστικών ρυθμών ανάπτυξης κατά 1% ετησίως) θα οδηγούσε το χρέος στο 129% του ΑΕΠ το 2020.

38. Το 2010 **οι άνεργοι** ανέρχονται σε 628.000 άτομα. Το 2011 ο αριθμός την ανέργων αυξήθηκε σε 877.000 άτομα και το 2012 η εκτίμηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι για ανεργία 952.000 ατόμων, ενώ του ΙΝΕ/ ΓΣΕΕ- ΑΔΕΔΥ για ανεργία 1.200.000 ατόμων (24%). Ο αριθμός των εργαζομένων κατά το 2008 και το 2009 ήταν 4,8 εκατ. άτομα. Οι δυσμενείς αυτές εξελίξεις διαμορφώνουν στην ελληνική οικονομία, μία ανησυχητική για την αποκατάσταση των οικονομικών και δημοσιονομικών μεγεθών σχέση 1:1, δηλαδή ένας εργαζόμενος προς ένα άνεργο και συνταξιούχο.

39. Η δραματική μείωση της απασχόλησης κατά το 2009-2012 οφείλεται στην ραγδαία μείωση της παραγωγής, δηλαδή το μεγαλύτερο μέρος της μείωσης του ΑΕΠ πραγματοποιήθηκε με μείωση της απασχόλησης. **Η μείωση του ΑΕΠ** κατά το υπόλοιπο μέρος πραγματοποιήθηκε με μείωση της παραγωγικότητας των εργαζομένων.

40. Η συγκριτική διερεύνηση της πορείας της απασχόλησης σε κάθε κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης- 27 κατά την διάρκεια της οικονομικής κρίσης αναδεικνύει τέσσερις ομάδες χώρων. Η πρώτη ομάδα αποτελείται από χώρες (Γερμανία,

Μάλτα, Λουξεμβούργο, Πολωνία) των οποίων η απασχόληση δεν επηρεάστηκε από την κρίση. Η δεύτερη ομάδα αποτελείται από χώρες (Σουηδία, Νορβηγία, Εσθονία, Λιθουανία) των οποίων η απασχόληση επηρεάστηκε από την κρίση τα πρώτα χρόνια, ενώ μετά ανέκαμψαν με την ενίσχυση της απασχόλησης. Η τρίτη ομάδα αποτελείται από χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Φιλανδία, Γαλλία, Αγγλία, Ιταλία, Ρουμανία, Ουγγαρία, Κύπρος) οι οποίες διερευνούν κατά την περίοδο της κρίσης τις ευέλικτες μορφές απασχόλησης και άλλες χώρες (Λετονία, Τσεχία, Σλοβακία) ενισχύοντας την πλήρη απασχόληση. Η τέταρτη ομάδα αποτελείται από χώρες (Ελλάδα, Ισπανία, Ιρλανδία, Πορτογαλία, Ολλανδία, Βουλγαρία, Δανία, Σλοβενία, Ισλανδία, Κροατία) των οποίων η απασχόληση μειώθηκε καθ' όλη την διάρκεια της οικονομικής κρίσης και ύφεσης.

41. Οι αλλαγές που συντελούνται στις εργασιακές σχέσεις στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση εντάσσονται στην πρώτη φάση (δημοσιονομική προσαρμογή) της πολιτικής της εσωτερικής υποτίμησης, προετοιμάζοντας την δεύτερη φάση (ιδιωτικοποιήσεις), επιφέροντας σοβαρές και βίαιες ανατροπές στις εργασιακές σχέσεις και την συρρίκνωση των εργασιακών και κοινωνικών δικαιωμάτων. Ειδικότερα, **οι συντελούμενες αλλαγές** στο πεδίο των εργασιακών σχέσεων εκδηλώνονται σε **τέσσερις** βασικούς άξονες του περιεχομένου της μισθωτής εργασίας: α) στην υποβάθμιση του ρόλου της πλήρους και σταθερής απασχόλησης υπέρ των ευέλικτων μορφών απασχόλησης που συνεπάγονται περιορισμένες αμοιβές και δικαιώματα, β) στην αποδιάρθρωση του τρόπου διαμόρφωσης των συλλογικών συμβάσεων και τρόπου καθορισμού των αποδοχών, γ) στην ελαστικοποίηση του χρόνου εργασίας με την απόλυτη προσαρμογή του στις ανάγκες της επιχείρησης και δ) στην άμβλυνση των όρων προστασίας από τις απολύσεις.

42. Η ευελιξία και η ασφάλεια (flexicutify), δηλαδή η στρατηγική ενίσχυσης της ευελιξίας με ασφάλεια που εφαρμόζεται και στα κράτη- μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης από την δεκαετία του 1990, αξιολογείται ως αναποτελεσματική, με την έννοια της εξασφάλισης ισορροπίας μεταξύ των δύο

διαστάσεων της, δηλαδή της ευελιξίας και της ασφάλειας, δεδομένου του υψηλού κινδύνου ανισορροπίας μεταξύ των ευέλικτων πτυχών των μέτρων στο πλαίσιο της εφαρμογής της συγκεκριμένης στρατηγικής.

43. Οι συνολικές **δαπάνες υγείας** στην Ελλάδα αυξήθηκαν με ιδιαίτερα υψηλούς ρυθμούς κατά την τελευταία εικοσαετία, χωρίς ωστόσο να οδηγήσουν σε ανάλογη βελτίωση της ποιότητας και της επάρκειας των υπηρεσιών υγείας καθώς και των συνθηκών των παροχών υγείας. Μεγάλο μέρος της αύξησης των δαπανών υγείας οφείλεται στις ιδιωτικές δαπάνες. Οι δημόσιες δαπάνες υγείας αυξήθηκαν κυρίως στο σκέλος της φαρμακευτικής δαπάνης και τις δαπάνες για υγειονομικό υλικό. Ένα σημαντικό μέρος αυτής της αύξησης οφείλεται στην δημογραφική γήρανση και τις ανάγκες των ηλικιωμένων σε φάρμακα και υγειονομικό υλικό.

44. Οι πολιτικές της τελευταίας περιόδου (2009-2012) για **τον εξορθολογισμό των δαπανών** και **την ενοποίηση των παροχών υγείας** με την θέσπιση του ΕΟΠΥΥ, υπονομεύτηκαν από την υιοθέτηση και γενίκευση του μοντέλου της «φθηνότερης πρακτικής», δεδομένου ότι κινήθηκαν στο πλαίσιο μιας διαχειριστικής λογικής νεοφιλελεύθερης έμπνευσης που εστιάζει αποκλειστικά στην διοικητική επιβολή των «φθηνότερων λύσεων» ανεξάρτητα από τις επιπτώσεις τους στην υγεία των πολιτών. Η πολιτική αυτή μειώνει άμεσα τις δημόσιες δαπάνες υγείας με αντίτιμο την υποβάθμιση της ποιότητας, της επάρκειας και της ανταποκρισιμότητας των υπηρεσιών υγείας. Όμως, μεσοπρόθεσμα οι δημόσιες δαπάνες υγείας **αναμένεται** να αυξηθούν καθώς αυξάνει η μέση ηλικία του πληθυσμού και δεν αντιμετωπίζονται προληπτικά τα προβλήματα υγείας που συνοδεύουν τις μεγαλύτερες ηλικιακές ομάδες. Η τελευταία αυτή **επιλογή** προϋποθέτει τον σχεδιασμό και την εφαρμογή ενός εναλλακτικού μοντέλου παροχής των υπηρεσιών υγείας το οποίο θα στηρίζεται στις προληπτικές δράσεις και κυρίως στην διασφάλιση της ποιότητας στην εργασία και τον τόπο καθημερινής διαβίωσης των εργαζομένων αντί της επικρατούσας λογικής διαχείρισης της ασθένειας.

45. Οι αλλαγές στο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων με τον Ν. 3996/2011 αλλά και των άλλων διαδοχικών νομοθετικών παρεμβάσεων από το 2009 μέχρι και σήμερα (2012) διαμορφώνουν ένα νέο κοινωνικό- ασφαλιστικό θεσμικό πλαίσιο συρρίκνωσης ή κατάργησης κοινωνικό- ασφαλιστικών δικαιωμάτων, με άμεσο αποτέλεσμα την μείωση των συντάξεων (κύρια, επικουρική, εφάπαξ) αλλά και τον περιορισμό ή την κατάργηση των κοινωνικών επιδομάτων. Παράλληλα, **οι νομοθετικές κοινωνικό - ασφαλιστικές παρεμβάσεις** στα κράτη-μέλη στην βάση της γήρανσης του πληθυσμού και της αύξησης του προσδόκιμου ζωής κατά επτά έτη κατά τα επόμενα πενήντα έτη, οδηγεί την κοινωνικό-ασφαλιστική πολιτική των κρατών-μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην αύξηση των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης και την σύνδεση τους με το προσδόκιμο ζωής καθώς και στην μετατόπιση του κέντρου βάρους του κοινωνικό-ασφαλιστικού συστήματος από το διανεμητικό (κοινωνική αλληλεγγύη) στο κεφαλαιοποιητικό (εξατομικευμένο) σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (βασική σύνταξη, ιδιωτικά συνταξιοδοτικά σχήματα).

Γ.Σ.Ε.Ε.
ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΕΡΓΑΤΩΝ ΕΛΛΑΔΑΣ
Μέλος της ITUC και της ETUC

G.S.E.E.
GREEK GENERAL CONFEDERATION OF LABOUR
Affiliated to ITUC and ETUC

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

13.9.2012

ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΗ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΕΣ ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ 6/2012 ΠΡΑΞΗΣ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Η Γ.Σ.Ε.Ε. και το σύνολο των εργαζομένων στη χώρα χαιρετίζουν την απόφαση 24/2012 του Μονομελούς Πρωτοδικείου Χαλκιδικής το οποίο αναγνώρισε το αυτονόητο, ότι δηλαδή **οι διατάξεις της κατάπτυστης 6ης ΠΥΣ του 2012 έχουν εκδοθεί κατά παράβαση του Συντάγματος, στερούνται εξουσιοδοτικής κάλυψης και συνεπώς είναι νομικά ανίσχυρες και μη εφαρμοστέες.**

Το Πρωτοδικείο Χαλκιδικής με ένα εκτενές σκεπτικό αιτιολογεί τους νομικούς ακροβατισμούς του ν. 4046/2012 (2ο Μνημόνιο) και ακυρώνει τις απολύσεις που έγιναν στα ΚΤΕΛ Χαλκιδικής με την επίκληση της 6ης ΠΥΣ άρθρο 5 για την κατάργηση των όρων της ΣΣΕ και του Κανονισμού Προσωπικού οι οποίοι έθεταν ουσιαστικούς και διαδικαστικούς περιορισμούς στις απολύσεις των εργαζομένων

Η αποκατάσταση του αισθήματος δικαιοσύνης και η αναγνώριση των δικαιωμάτων των εργαζομένων που κερδήθηκαν με θυσίες και αγώνες, δυναμώνει τη δράση και την πάλη των συνδικάτων και δικαιώνει τους αγώνες της Συνομοσπονδίας.

Η Γ.Σ.Ε.Ε. αναμένει την ίδια θαρραλέα και δίκαιη αντιμετώπιση και από το Συμβούλιο της Επικρατείας, όπου συζητείται στις 2 Νοεμβρίου 2012 η αίτηση της Συνομοσπονδίας για την ακύρωση συνολικά της 6ης ΠΥΣ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΥΠΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΙΝΕ/ΓΣΕΕ

29 Ιουνίου 2012.

Συμμετοχή του ΙΝΕ–ΓΣΕΕ/ΑΔΕΔΥ (Χρ. Τριανταφύλλου) σε ημερίδα που διοργάνωσε στις Βρυξέλλες, το τμήμα μελετών της Ομοσπονδίας υπηρεσιών – τροφίμων των βελγικών συνδικάτων CSC, με θέμα την «Ελληνική Κρίση». Ο επιστημονικός συνεργάτης του ΙΝΕ, συμμετείχε σε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης με εισήγηση σχετικά με τις *«Πολιτικές προσαρμογής στην Ελλάδα: επιπτώσεις για τους εργαζόμενους και τα συνδικάτα»*.

6 Σεπτεμβρίου 2012.

Η ΓΣΕΕ ενόψει της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης σε συνέντευξη τύπου παρουσίασε την Ετήσια Έκθεση για την Ελληνική Οικονομία και Απασχόληση του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ. Την παρουσίαση της Έκθεσης έκανε ο επιστημονικός διευθυντής του ΙΝΕ Σ. Ρομπόλης.

